

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 5To/108/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6721010050
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Štefan Novák, LL.M.
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2021:6721010050.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Nováka, LL.M., a sudcov Mgr. Jána Bednára a JUDr. Bc. Viktora Marka, PhD., v trestnej veci obžalovaného L. N., pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona a iné, prejednal na verejnom zasadnutí konanom dňa 19. októbra 2021 v Banskej Bystrici odvolanie obžalovaného a okresného prokurátora proti rozsudku Okresného súdu Zvolen sp. zn. 1T/7/2021 zo dňa 7. júla 2021, a takto

rozhodol:

Podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie okresného prokurátora a obžalovaného L. N. zamietá.

odôvodnenie:

Rozsudkom Okresného súdu Zvolen sp. zn. 1T/7/2021 zo dňa 07. 07. 2021 bol obžalovaný L. N. uznaný za vinného zo spáchania prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona a prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Za to bol obžalovanému uložený podľa § 364 ods. 1 Trestného zákona, § 37 písm. h), § 38 ods. 2, ods. 4, ods. 8, § 41 ods. 1 Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 20 mesiacov. Podľa § 49 ods. 1 písm. a), § 50 ods. 1 Trestného zákona súd výkon trestu podmienenečne odložil na skúšobnú dobu vo výmere 30 mesiacov. Podľa § 50 ods. 2 Trestného zákona súd obžalovanému uložil povinnosť, aby v skúšobnej dobe podľa svojich schopností nahradil škodu spôsobenú trestným činom.

Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku súd zaviazal obžalovaného k povinnosti nahradiť poškodeným L. Kováčovi, Všeobecnej zdravotnej poisťovni, a.s., a Sociálnej poisťovni spôsobenú škodu.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie okresný prokurátor, a to proti výroku o treste v neprospech obžalovaného, ktoré odôvodnil v podstate tým, že v danom prípade bol obžalovanému ukladaný mierny trest. Uložený trest podľa jeho právneho názoru neodráža okolnosti skutku, spôsob jeho spáchania a osobu páchatel'a skutku, poprípade možnosť jeho nápravy v kontexte výmery uloženého trestu. Poukázal pritom na spôsob spáchania skutku a s tým súvisiaci následok, z ktorých vyplýva, že obžalovaný v žiadnom prípade nekonal v nutnej obrane, tak ako to doposiaľ prezentoval. Naopak, z vykonaného dokazovania vyplynulo, že išlo jednoznačne o úmyselné a cielené konanie zo strany obžalovaného po nastriekaní slzného plynu do očí poškodeného, čím obžalovaný prakticky paralyzoval poškodeného v možnosti sa akokoľvek brániť pred útokom obžalovaného. Ani táto skutočnosť nebránila obžalovanému zaútočiť na poškodeného, aj keď musel vidieť (sám mu slzný plyn nastriekal do tváre), že poškodený má značne obmedzené videnie a nemôže očakávať útok zo strany obžalovaného. Napriek uvedenému došlo zo strany obžalovaného ku kopnutiu nohou poškodeného s následkom, ktorý bol verifikovaný v rámci súdneho konania. Tu je však potrebné v zhode s argumentáciou súdu poukázať na zvýšenú závažnosť následku, ktorý bol trestným činom spôsobený. Je zrejmé, že intenzita poškodenia zdravia poškodeného taktiež hraničí s intenzitou dosahujúcou ťažkú ujmu na zdraví, čo nepochybne poukazuje na vyššiu mieru spôsobeného

následku, ktorá skutočnosť by mala byť zohľadnená pri ukladaní druhu a výmery trestu. Ďalej poukázal na to, že obžalovaný bol od roku 2011 trikrát súdne trestaný, a to aj pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona, a bol aj viackrát postihnutý za priestupok, z čoho je zrejmé, že obžalovaný sa opakovane dopúšťa protiprávných konaní s násilným prvkom. Obžalovanému nebolo možné priznať ani jednu z poľahčujúcich okolností, naopak, v jeho prípade prevažovali priťažujúce okolnosti, čo nepochybne spolu s jeho postojom v rámci tohto trestného konania dáva obraz o jeho osobe a pomeroch a možnostiach jeho nápravy v budúcnosti. Preto mal byť podľa jeho názoru obžalovanému ukladaný prísnejší trest, resp. trest odňatia slobody dlhšieho trvania so skúšobnou dobou v dlhšom trvaní, pričom trest by mal byť umocnený aj dohľadom probačného a mediálneho úradníka. Pokiaľ ide o náhradu škody, tak povinnosť jej úhrady mala byť spojená so skúšobnou dobou v zmysle povinnosti nahradiť škodu v skúšobnej dobe podľa § 51 ods. 4 písm. d) Trestného zákona a nie len v rovine jej úhrady podľa schopností obžalovaného podľa § 50 ods. 2 Trestného zákona. Základná trestná sadzba trestu odňatia slobody je v tomto prípade 6 mesiacov až 3 roky, pri prevahe priťažujúcich okolností je upravená na 16 mesiacov až 3 roky. Uložený trest odňatia slobody vo výmere 20 mesiacov preto považuje za mierny, a bolo na mieste ukladať trest pri hornej hranici trestnej sadzby, resp. aspoň vo výške 2/3 trestnej sadzby. Navrhol preto, aby krajský súd zrušil napadnutý rozsudok a vo veci rozhodol sám, prípadne aby vec vrátil súdu prvého stupňa na opätovné rozhodnutie.

Proti uvedenému rozsudku podal odvolanie aj obžalovaný, ktoré písomne odôvodnil prostredníctvom svojho obhajcu v podstate tým, že súd prvého stupňa neprávne právne posúdil zistený skutkový stav, keď prijal záver o tom, že v danom prípade nejde o nutnú obranu, a tiež nesprávne posúdil výpovede svedkov v kontexte ostatných vykonaných dôkazov. Z dôkazov vykonaných na hlavnom pojednávaní vyplynulo, že priebeh skutku tak, ako ho opísal on, je pravdivý. Naproti tomu vykonané dôkazy preukázali, že poškodený B. svoju výpoveď upravoval, preto je podľa jeho názoru potrebné považovať výpoveď poškodeného za nedôveryhodnú, resp. menej hodnovernú, ako tú jeho. Svedok L. na hlavnom pojednávaní doslova uviedol, že poškodený sa naňho reflexívne zahnal a on poškodeného reflexívne kopol. Poškodeného teda kopol do hlavy v dôsledku zľaknutia sa, resp. reflexu, a reflex je neovplyvnený a v zásade neovládateľné konanie. Súd prvého stupňa mal za preukázané, že poškodený sa na neho zahnal rukou, v dôsledku čoho poškodeného kopol do oblasti hlavy, pretože v tej chvíli telefonoval, zľakol sa, prikrčil sa a reflexívne poškodeného Kováča kopol nohou, preto mal súd toto jeho konanie posúdiť ako nutnú obranu. Je pre neho nepochopiteľné, že ho súd prvého stupňa uznal za vinného aj napriek tomu, že výpoveďami svedkov je potvrdená jeho verzia priebehu skutku tak, ako to od počiatku uvádzal, a to, že ku kopnutiu poškodeného došlo výlučne v dôsledku toho, že sa zľakol jeho úderu, ktorý na neho smeroval. Podľa jeho názoru teda bola splnená podmienka nutnej obrany podľa § 25 ods. 3 Trestného zákona. Súd prvého stupňa dospel k záveru o neexistencii dôvodov nutnej obrany len na základe toho, že kopnutie poškodeného do hlavy bolo celkom zjavne neprimerané jeho útoku na jeho osobu. Tento záver je však podľa jeho názoru za daných skutkových okolností v rozpore s ustanovením § 25 Trestného zákona, ako aj v rozpore so stabilnou judikatúrou najvyšších súdnych autorít, pričom poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SSR sp. zn. 1To/18/1975 zo dňa 14. 03. 1975, uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4To/66/2006 zo dňa 22. 04. 2008, ako aj na judikát R 18/1996 a R 36/1991. Súd prvého stupňa teda neposudzoval danú vec správne, kedy mu dáva na ľarchu aj tie skutočnosti, ktoré objektívne nemohol ovplyvniť, konkrétne jeho reflexívne konanie v dôsledku útoku poškodeného B.. Je mu ľúto, že poškodenému B. spôsobil také zranenia, no keďže sa jednalo o reflexívne konanie, nemohol to nijako ovplyvniť. Záverom uviedol, že súd prvého stupňa mu uložil trest odňatia slobody vo výmere 20 mesiacov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu vo výmere 30 mesiacov, pričom v pôvodnom trestnom rozkaze mu bol uložený trest vo výmere 18 mesiacov, s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu vo výmere 24 mesiacov, avšak po vykonanom dokazovaní na hlavnom pojednávaní nedošlo ku žiadnym zisteniam, ktoré by odôvodňovali prísnejší postih, a uložený trest považuje za neprimerane prísny. Nesúhlasí ani so záverom súdu, že v jeho prípade nebola naplnená žiadna poľahčujúca okolnosť, pretože už v prípravnom konaní sa v podstate ku spáchaniu skutku priznal a vyjadril ľútosť nad poškodením zdravia poškodenému B., preto mal súd prihliadnuť na poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. l), písm. n) Trestného zákona, a tiež aj na poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. i) Trestného zákona. Na základe uvedených skutočností preto navrhol, aby krajský súd zrušil napadnutý rozsudok a rozhodujúc sám ho oslobodil spod obžaloby.

Zástupkyňa krajského prokurátora na verejnom zasadnutí uviedla, že napadnutý rozsudok vo výroku o vine považuje za zákonný a správny, preto navrhla odvolanie obžalovaného ako nedôvodné zamietnuť. Čo sa týka uloženého trestu, ten považuje za mierny, poukázala na to, že obžalovaný má sklony k

protiprávnemu konaniu, doposiaľ bol 3 krát súdne trestaný, a aj keď síce zatiaľ nebol vo výkone trestu, táto prejednávacia vec je takého charakteru, že už je na mieste ukladať mu nepodmienečný trest, resp. trest odňatia slobody vo výmere 3 rokov, za súčasného uloženia probačného dohľadu nad jeho správaním v skúšobnej dobe.

Obhajca obžalovaného v rámci verejného zasadnutia uviedol, že sa v celom rozsahu pridrižiava písomného odôvodnenia odvolania, a preto požiadal, aby krajský súd zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu a sám vo veci rozhodol tak, že obžalovaného oslobodí spod obžaloby.

Obžalovaný v rámci verejného zasadnutia uviedol, že ho mrzí čo sa stalo, bolo to už pred rokom, veľmi mu to ubralo na psychike. Vtedy na poškodeného nastriekal kaser, volal políciu, tá ale nechodila, preto policajtov volal opätovne a poškodený vtom ku nemu prišiel a zahnal sa naňho pášťou, vtedy ho reflexívne kopol. On sa poškodeného bál, bol veľmi rozrušený, pretože už aj v minulosti ho napadol a on nie je typ človeka, ktorý len tak niekoho napadne a následne mu dáva prvú pomoc, ako to urobil v tomto prípade. Poškodený je od neho o 10 rokov starší, je nezamestnaný, chodí po krčmách, nestará sa o svoje deti, a on by si nikdy nedovolil do neho len tak vyskočiť, pretože sa ho vždy bál. Celý tento skutok ho mrzí.

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací predtým, ako začal plniť svoju preskúmvaciu povinnosť podľa § 317 ods. 1 Trestného poriadku zistil, že odvolanie prokurátora a obžalovaného bolo podané včas, v lehote ustanovenej § 309 ods. 1 Trestného poriadku, odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v súlade s § 307 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného poriadku, pričom nedošlo k vzdaniu sa práva na podanie odvolania alebo k späťvzatiu podaného odvolania v zmysle § 312 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku, a preto odvolací súd nepostupoval podľa § 316 Trestného poriadku.

Podľa § 317 ods. 1 Trestného poriadku ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytykané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1. V tejto súvislosti odvolací súd zistil, že odvolanie obžalovaného, ako aj okresného prokurátora, nie je dôvodné.

Krajský súd na úvod konštatuje, že prvostupňový súd v rámci hlavného pojednávania vykonal dokazovanie v rozsahu nevyhnutnom pre svoje rozhodnutie. V súlade s § 168 ods. 1 Trestného poriadku v odôvodnení rozsudku uviedol, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia oprel a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä ak si navzájom odporovali. Z odôvodnenia je tiež zrejmé, ako sa súd vyrovnal s obhajobou, a akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny, trestu a náhrady škody. Odôvodnenie rozhodnutia je teda zrozumiteľné a presvedčivé, pričom sa v ňom prvostupňový súd vysporiadal so všetkými podstatnými okolnosťami vo vzťahu k jednotlivým výrokom rozsudku. V podrobnostiach preto krajský súd poukazuje na odôvodnenie rozsudku (str. 6 - 10), s ktorým sa v plnej miere stotožnil.

Nad rámec odôvodnenia napadnutého rozsudku, s poukazom na odvolacie dôvody obžalovaného, krajský súd konštatuje, že pre to, aby mohol súd konanie obžalovaného posudzovať ako nutnú obranu v zmysle § 25 Trestného zákona, takáto obrana nesmie byť celkom zjavne neprimeraná útoku. Samozrejme, obrana nemusí byť proporcionálna útoku, dokonca môže byť neprimeraná útoku, vylúčená je iba celkom zjavne neprimeraná obrana. Okolnosti, podľa ktorých sa hodnotí primeranosť, resp. celkom zjavná neprimeranosť obrany k útoku, sú uvedené v § 25 ods. 2 Trestného zákona demonštratívne, ktorými sú najmä spôsob útoku, miesto útoku, čas útoku, okolnosti vzťahujúce sa na osobu útočníka a okolnosti vzťahujúce sa na osobu obrancu. Pri posudzovaní primeranosti obrany voči útoku je potom nevyhnutné posudzovať súhrn všetkých týchto kritérií s prihliadnutím na osobitosti konkrétneho prípadu. Sekundárne kritérium, či nutná obrana nie je celkom zjavne neprimeraná spôsobu útoku, je kritérium škody spôsobenej obranou. Z hľadiska škody sa teda primeranosť obrany posudzuje porovnaním škody, ktorá bola spôsobená útočníkovi, a škody, ktorá hrozila záujmu chránenému Trestným zákonom. Vo vzťahu k okolnostiam vzťahujúcim sa na osobu útočníka vo všeobecnosti platí, že razantnejšia obrana je prípustná, ak je útočníkov viac, alebo ak útočníkove osobné psychické alebo fyzické vlastnosti mu dávajú predpoklad urobiť útok účinnejší. Naopak, menej razantná obrana sa vyžaduje, ak útočníkove

fyzické vlastnosti alebo prechodné stavy odôvodnene inklinujú k presvedčeniu, že jeho útok bude slabšieho charakteru. Čo sa týka silného rozrušenia spôsobeného útokom, na ktoré sa obžalovaný v rámci svojej obhajoby odvoláva, je potrebné konštatovať, že musí ísť o silné rozrušenie, nebude teda stačiť rozrušenie, ktoré len čiastočne obmedzilo schopnosť osoby myslieť alebo konať. Silné rozrušenie je teda stav, v ktorom je schopnosť osoby myslieť alebo konať pre ňu typickým spôsobom značne obmedzená.

Z vykonaného dokazovania nesporne vyplynulo, že poškodený v čase, keď sa mal rukou zahnať na obžalovaného, bol pod vplyvom alkoholu, mal v očiach nastriekaný kaser od obžalovaného, v dôsledku čoho poriadne nevidel. Už len z týchto skutočností je zrejmé, že v čase útoku rukou na obžalovaného nemohol byť tento útok razantný, ale išlo o útok slabšieho charakteru. Naproti tomu, obžalovaný zvolil obranu kopnutím do hlavy poškodeného, následkom čoho poškodený utrpel dvojitú zlomeninu sánky, stratu štyroch zubov, s celkovou dobou liečenia 7 až 8 týždňov. Obrana spočívajúca v kopnutí poškodeného do hlavy, ktorá smerovala proti zahnaniu sa rukou na obžalovaného, ktorého ani netrafil, je potom celkom zjavne neprimeraná útoku a súd nemohol takúto obranu posúdiť ako nutnú obranu v intenciách § 25 Trestného zákona. Taktiež nie je možné akceptovať obhajobu obžalovaného, že poškodeného kopol v dôsledku zľaknutia, pretože bolo preukázané, že v čase útoku poškodeného telefonoval na políciu (opakovane), predtým už do očí poškodeného nastriekal kaser, v dôsledku čoho ho paralyzoval, teda je zrejmé, že si bol plne vedomý toho, čo robí, teda v jeho prípade nešlo o také rozrušenie vyvolané útokom poškodeného, ktoré by obmedzilo jeho schopnosť konať alebo myslieť. Ku namietanej skutočnosti, že v pôvodnom trestnom rozkaze bol obžalovanému uložený trest odňatia slobody vo výmere 18 mesiacov, s podmiennečným odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu vo výmere 24 mesiacov krajský súd už len dodáva, že v zmysle § 355 ods. 3 Trestného poriadku ak proti trestnému rozkazu podala oprávnená osoba podľa odseku 1 v lehote odpor, samosudca nariadi vo veci hlavné pojednávanie; pri prejednávaní veci na hlavnom pojednávaní nie je samosudca viazaný právnou kvalifikáciou ani druhom a výmerou trestu obsiahnutými v trestnom rozkaze. Druh a výmera trestu potom zodpovedajú všetkým skutkovým a právnym zisteniam, ku ktorým došlo v rámci vykonaného dokazovania na hlavnom pojednávaní.

Vo vzťahu k uloženému trestu a odvolacím námietkam okresného prokurátora krajský súd konštatuje, že okresný súd prihliadol na všetky skutočnosti a zásady podľa § 34, § 36, § 37, § 38 Trestného zákona, na ktoré je povinný prihliadnúť, a to na spôsob spáchania činu, jeho následok, zavinenie, pohnútku, poľahčujúce a priťažujúce okolnosti, osobu páchatel'a, jeho pomery a možnosti nápravy, ako aj generálnu a individuálnu prevenciu. Okresný súd dostatočným spôsobom v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, prečo obžalovanému ukladal trest odňatia slobody práve vo výmere 20 mesiacov, s podmiennečným odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu vo výmere 30 mesiacov. Krajský súd sa stotožnil aj s odôvodnením výroku o treste, preto naň v podrobnostiach odkazuje. Ďalej je potrebné uviesť, že v rámci požiadavky primeranosti trestu zohráva významnú úlohu sudcovská individualizácia trestu. Druh a výmera trestu musia byť súdom v každom konkrétnom prípade stanovené tak, aby zodpovedali všetkým zvláštnostiam daného prípadu. Okrem ďalších skutočností, na ktoré je súd povinný pri ukladaní trestu prihliadnúť, patrí aj osoba páchatel'a, pomery páchatel'a (majetkové, rodinné, osobné), či možnosť jeho nápravy. Primeranosť a individualizácia trestu tak núti súd prihliadať na všetky okolnosti konkrétneho prípadu, a teda bráni mechanickému postupu pri rozhodovaní o treste. Súd musí zohľadniť okolnosti prípadu alebo pomery páchatel'a. V zmysle § 34 ods. 3 Trestného zákona trest má postihovať iba páchatel'a, tak aby bol zabezpečený čo najmenší vplyv na jeho rodinu a jemu blízke osoby. S poukazom na uvedené preto aj krajský súd považuje navrhovaný trest zo strany okresného prokurátora vo výmere 3 rokov s probačným dohľadom za neprimerane prísny, ktorý nezohľadňuje všetky okolnosti prejednávaného prípadu. Preto správne okresný súd vzhľadom na osobu obžalovaného (ktorý bol síce v minulosti 3 krát súdne trestaný, avšak všetky odsúdenia má zahladené), okolnosti prípadu (spôsobený následok) dospel k záveru, že trest odňatia slobody vo výmere 20 mesiacov s podmiennečným odkladom na skúšobnú dobu vo výmere 30 mesiacov je zákonný a spravodlivý. Okresný súd dospel k správneému záveru, že v prípade obžalovaného nebolo možné prihliadnúť na žiadnu poľahčujúcu okolnosť v zmysle § 36 Trestného zákona, keďže obžalovaný sa ku spáchaniu trestného činu nepriznal (počas celého konania pred súdom žiadal, aby bol oslobodený spod obžaloby), a teda ani nenapomáhal príslušným orgánom pri objasňovaní trestnej činnosti. Takto uložený trest je potom aj podľa názoru krajského súdu postačujúci, spĺňa atribúty generálnej aj individuálnej prevencie, dostatočne zabezpečí ochranu spoločnosti, ako aj prevýchovu obžalovaného, a zároveň postihuje len obžalovaného.

Vo vzťahu k uloženej povinnosti obžalovanému v zmysle § 50 ods. 2 Trestného zákona, aby v skúšobnej dobe podľa svojich schopností nahradil škodu spôsobenú trestným činom, krajský súd poznamenáva, že po novele Trestného zákona zákonom č. 321/2018 Z. z. primerané obmedzenia a povinnosti v zmysle § 51 ods. 3, ods. 4 Trestného zákona je možné uložiť už len v rámci probačného dohľadu nad správaním obžalovaného počas skúšobnej doby. V zmysle podmieneného odkladu výkonu uloženého trestu podľa § 49 Trestného zákona môže súd uložiť už len taxatívne uvedené povinnosti v § 50 ods. 2 Trestného zákona (povinnosť, aby v skúšobnej dobe podľa svojich schopností nahradil škodu spôsobenú trestným činom alebo zaplatil dlh alebo zameškané výživné). Okresný súd preto nemohol uložiť obžalovanému povinnosť nahradiť v skúšobnej dobe spôsobenú škodu podľa § 51 ods. 4 písm. d) Trestného zákona.

Podľa § 319 Trestného poriadku odvolací súd odvolanie zamietne, ak zistí, že nie je dôvodné.

Na základe všetkých vyššie uvedených skutočností preto krajský súd v zmysle citovaného zákonného ustanovenia zamietol odvolanie obžalovaného a okresného prokurátora ako nedôvodné.

Uznesenie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici jednomyseľne (§ 163 ods. 4 Trestného poriadku v spojení s § 180 Trestného poriadku).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu riadny opravný prostriedok nie je prípustný.